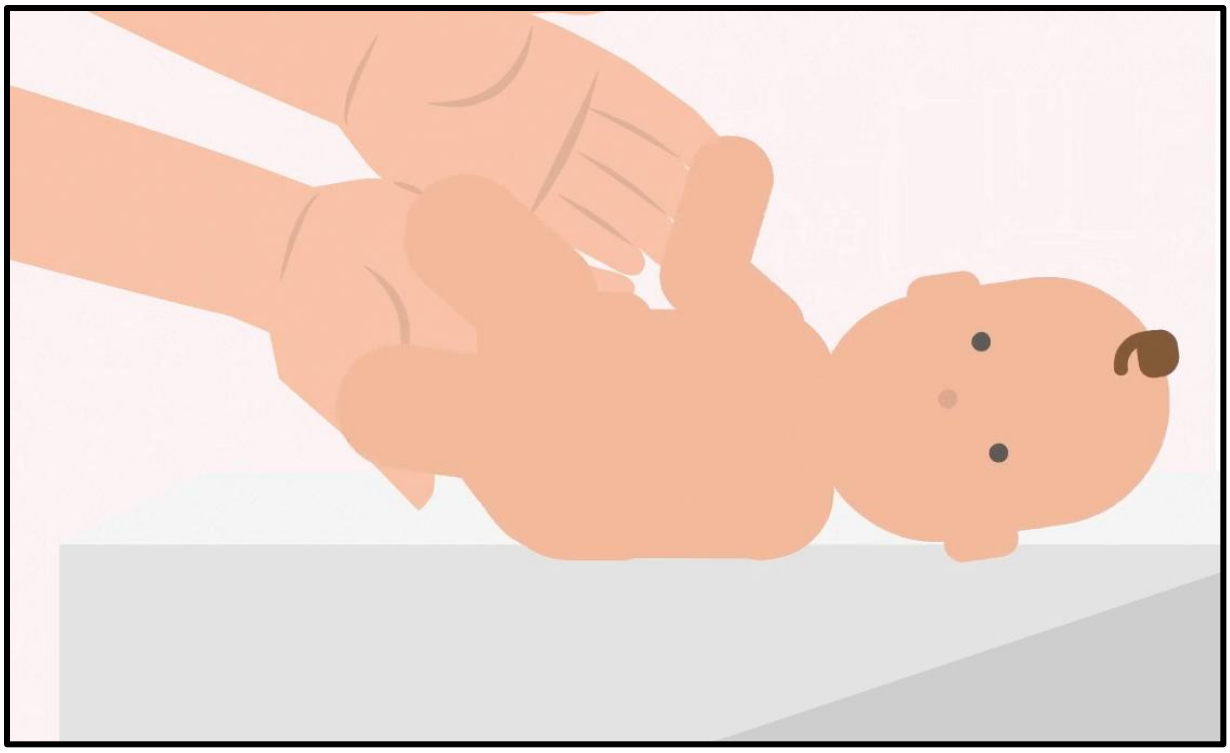

Handbok barn & neo

Cosmic Birth

Dessa anvisningar är framtagna för att tydliggöra nya arbetssätt och rutiner.
Senast uppdaterad: 2026-11-01

Rutiner och arbetssätt – Cosmic Birth

Region Stockholm och Region Gotland

1 Översättningstabell ... 3

2 Dokumentation barn ... 4

3 Skriva in barnet ... 5

4 Läsa på kring barnet ... 6

4.1 Barnets dokumentation ... 6

4.2 Anamnes för den födande ... 6

5 Patientöversikt nyfödd ... 6

6 Journaltabeller ... 7

7 Upplivning ... 7

8 Barnmorskeledd hemgång ... 8

9 Barnläkarundersökning ... 8

9.1 Första barnläkarundersökningen ... 8

9.2 Kommande barnläkarundersökningar ... 8

10 Tillväxtkurva nyfödd ... 9

11 Bilirubin ... 9

11.1 Bilirubinkurvan ... 9

11.2 Transcutant bilirubin ... 10

11.3 Serum bilirubin ... 11

11.4 Ljusbehandling ... 13

11.5 Utbytestransfusion (blodbyte) ... 13

11.6 Ändra eller makulera bilirubin ... 13

11.6.1 Ändra transcutant värde ... 13

11.6.2 Ändra p-bilirubin ... 13

12 Vårdsammanfattning ... 14

13 Barnet vårdas på neonatalavdelning ... 14

14 Utskrivning ... 15

15 Ordlista ... 16

16 Kortkommandon ... 17

17 Felsökning ... 17

1 Översättningstabell

Obstetrix	Cosmic Birth
MHV 1	Patientkortet, Översiktsdokument Anamnes, Inskrivningsanteckning BMM
MHV 2	Journaltabell BMM
MHV 3	Kronologisk journal / Översiktsdokument Aktuell graviditet
Ultraljudssvar	Mapp: Ultraljud, tillväxtkurva foster
Sammanfattningen	Översiktsdokument Inför förlossning
Notatruta	Översiktsdokument
Fv 1	Inskrivningsanteckning slutenvård, Förlossningsavslut
Obslistan	Födande: Journaltabell Observationslista Barn: Journaltabell Nyfödd
Operationsmallar	Journalmall (allmän op. berättelse, bristning, sugklocka, kejsarsnitt, MPL)
EDA-journal	Journalmall Ryggbedövning, Ryggstick
Fv2	Patientöversikt nyfödd i barnets journal, tillväxtkurva nyfödd
Planeringslista	Att göra - patient
Vårdsammanfattning	Vårdsammanfattning, Översiktsdokument

2 Dokumentation barn

Du ska vara inloggad där barnet ligger på enhetsöversikten.

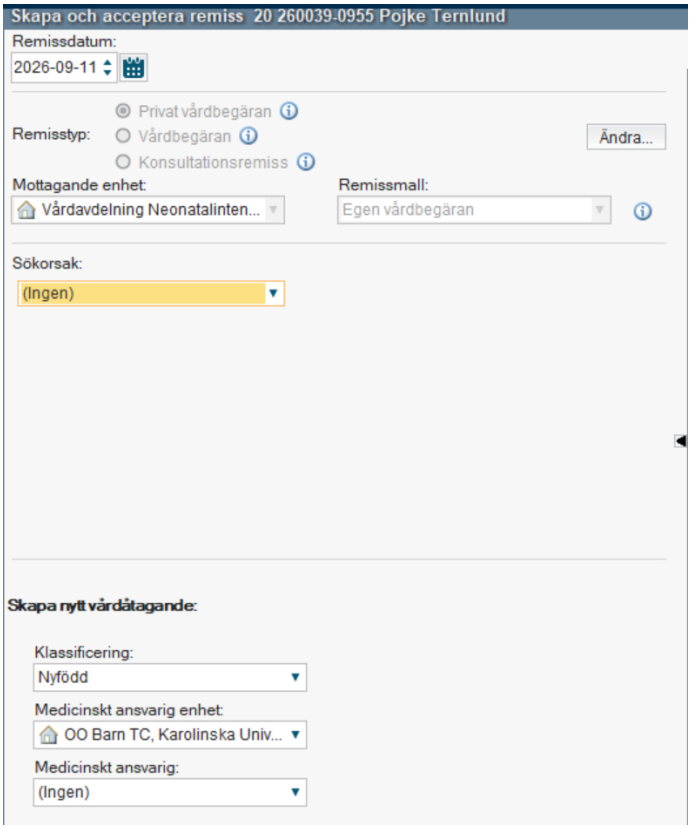
Det innebär inloggning på t.ex. förlossningen vid upplivning, BB vid barnläkarundersökning eller så länge föderskan och barnet har vårdtillfälle där. När den födande är utskriven loggar du in på neo för att dokumentera punktinsatser.

Barnet ska ha sitt vårdtillfälle (=inskrivning) där den födande föräldern vårdas.

Om den födande skrivs ut eller barnet flyttas till annat sjukhus avslutas barnets vårdtillfälle i Cosmic Birth.

Dokumentation från neo efter vårdtillfällets slut (= födande förälder utskriven i Cosmic Birth) sker på vårdkontakt Administrativ åtgärd skapad för dagens datum med vårdande enhet neo. För dokumentation från neo behöver ny privat vårdbegäran skapas. **Lämna Sökorsak tomt.** Det gäller för punktvis dokumentation som pox, PKU och OAE.

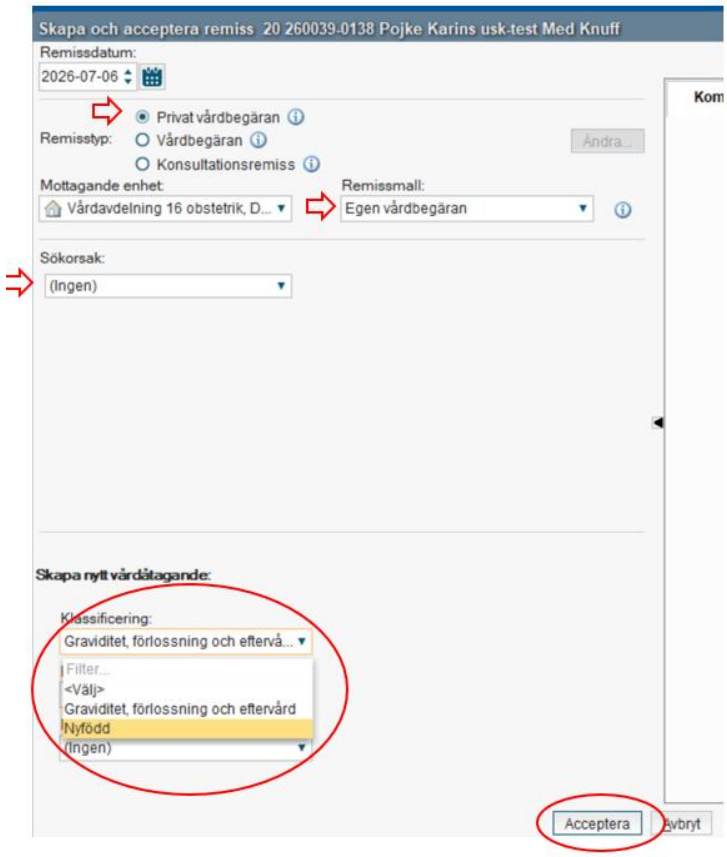

3 Skriva in barnet

I Cosmic Birth är barnet en egen patient med en egen journal som skapas i samband med partusregistreringen.

Barnmorskan ansvarar för att barnet blir inskriven:

- Öppna barnets journal
- Gå till Meny, välj **In-och utskrivning**
- Skriv in barnet med remiss Ny privat vårdbegäran, på samma sätt som den födande föräldern skrivs in. **Sökorsak: Lämna fältet "Välj" tomt.**
- Välj sedan vårdåtagande genom klassificering Nyfödd och klicka på Acceptera.

- Åter i inskrivningsrutan välj Inskrivningssätt: Nyfödd. Klicka på Registrera Inskrivning.
- Placera barnet på nyföddplats, bredvid den som fött.
- Om barnet vårdas på neo: placera barnet på Annan avdelning och skriv detta i fältet för Övrig information, till exempel "på Neo, sal 3".
- Kontrollera att barnet visas i Enhetsöversikten efter inskrivningen. Det bekräftar att inskrivningen är korrekt.

Barnmorskan ansvarar också för att barnet får ett id-band med sitt personnummer alternativt reservnummer.

4 Läsa på kring barnet

4.1 Barnets dokumentation

- Patientöversikt - nyfödd och/inklusive Att göra – patient.
- Journaltabell nyfödd
- Bilirubinkurva
- Tillväxtkurva - nyfödd
- Öppna vid behov journalen

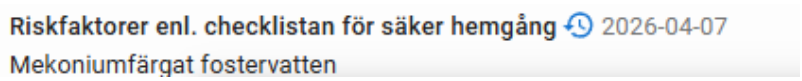
Gör uthopp till TakeCare för att ta del av läkemedel och provsvar.

4.2 Anamnes för den födande

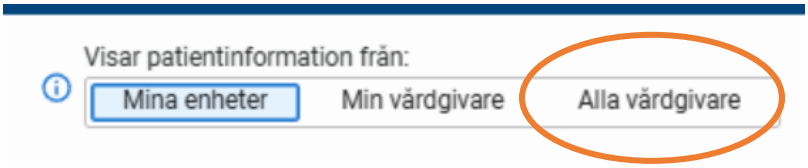
Patientlisten	Översiktsdokument	Förlossning
• **Gravvecka / Pp-dag** • **Tolkbehov** • **Samtycke** • **Sängikon = inlagd** • **Blodsmitta som påverkar barnet** • **Forskning vid deltagande i studie**	• Inför förlossning • Foster (endast patienter som följs av Centrum för fostermedicin - CFM)	Vid behov: • Ultraljud och Tillväxtkurva foster • CTG

5 Patientöversikt nyfödd

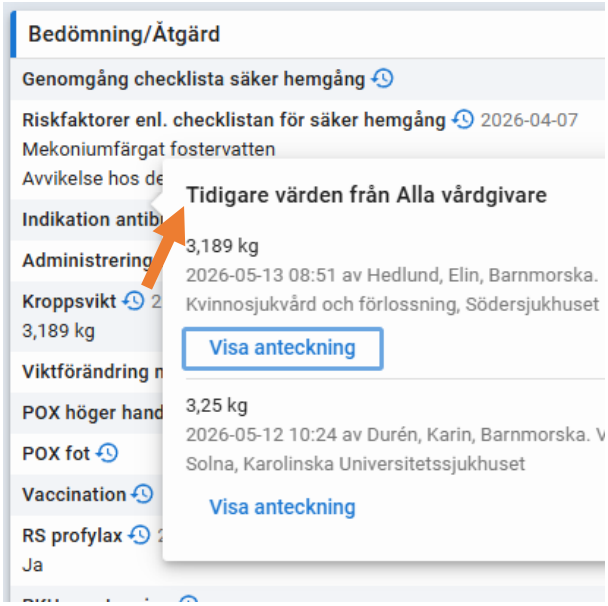
- Patientöversikten visar det som är senast dokumenterat på varje sökord. Se aktuellt datum. Klockan visas i nuläget på alla sökord oavsett om det finns historik eller inte.

- Välj **Alla vårdgivare** för att se allt sedan barnets födelse om ett sökord är tomt finns inget skrivet på det. Mina enheter visar bara information från där du är inloggad, ex neo.

- För att visa historik klickar du på klockan.

6 Journaltabeller

Du startar journaltabell Nyfödd så snart det finns information som behöver registreras i den. Kom ihåg! Om journaltabellen redan finns ska du *inte* skapa en likadan. De här symbolerna finns längst ned i höger hörn:

1. Skapa journalanteckning från ett sökord i tabellen
2. Byt ordning till kronologisk med äldsta datumet först
3. Ta bort sökord/rad.
4. Ta bort kolumn
5. Lägg till ett sökord/rad
6. Lägg till en kolumn

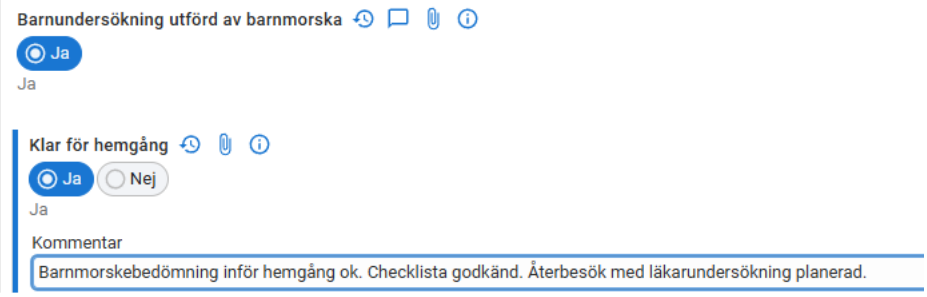
7 Upplivning

Vid upplivning av barnet dokumenterar du följande:

- Upplivningsåtgärder dokumenterar du i mallen Barnläkardokumentation under rubriken Postnatal
- Vitalparametrar som tas tätt dokumenterar du i journaltabell Övervakningslista nyfödd
- CPAP-behandling på förlossning/bb dokumenteras i Övervakningslista nyfödd

8 Barnmorskeledd hemgång

Barnmorska med delegering att utföra barnundersökning inför hemgång dokumenterar detta i Nyfödd vårdsammanfattning under sökord Klar för hemgång. Planering skriver du i kommentar och den hittas sedan i Patientöversikten under widget Barnläkarundersökning.

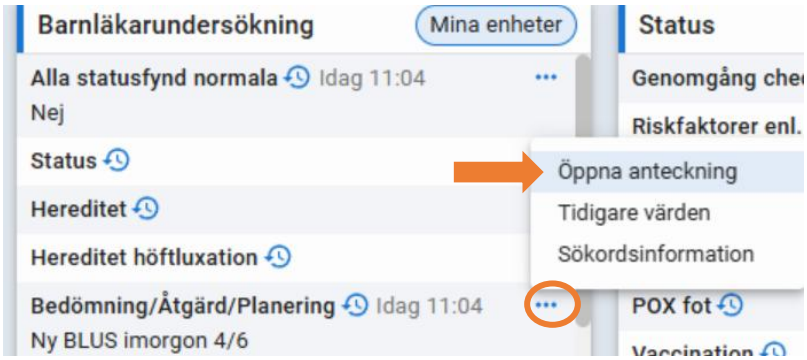
9 Barnläkarundersökning

9.1 Första barnläkarundersökningen

- Läs Patientöversikten – Nyfödd.
- Se widget Bedömning/Åtgärd - Genomgång checklista för säker hemgång och eventuella riskfaktorer.
- Dokumentera i mallen Barnläkardokumentation
- Skriv alltid på sökord Bedömning/Åtgärd/Planering vad nästa steg blir. Ex. Hemgång, Ny BLUS, remiss skickas etc.

9.2 Kommande barnläkarundersökningar

- Läs Patientöversikten – Nyfödd.
- Öppna tidigare barnläkarundersökning via de tre prickarna efter sökord Bedömning/Ågärd/Planering

- Kom ihåg att ny information på ett sökord skriver över tidigare information.

Om ett värde varit avvikande, t.ex. hjärta, men nu är utan anmärkning behöver en kommentar läggas till om att det tidigare avvikit. Annars kommer det vid första anblick se ut som att det hela tiden varit utan anmärkning.

10 Tillväxtkurva nyfödd

Barnets längd, vikt och huvudomfång vid födseln kan du se i grafer i Tillväxtkurva Nyfödd.

För viktutveckling under vårdtiden använder du Journaltabell Nyfödd för att få viktförändring i procent.

Om den gravida har gjort tillväxtultraljud under graviditeten finns de under Tillväxtkurva Foster som finns **i den gravidas** journal. (Fungerar inte i utbildningsmiljön)

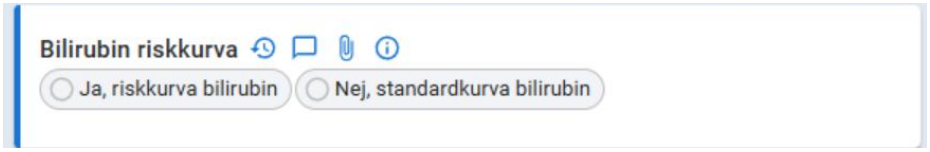
11 Bilirubin

11.1 Bilirubinkurvan

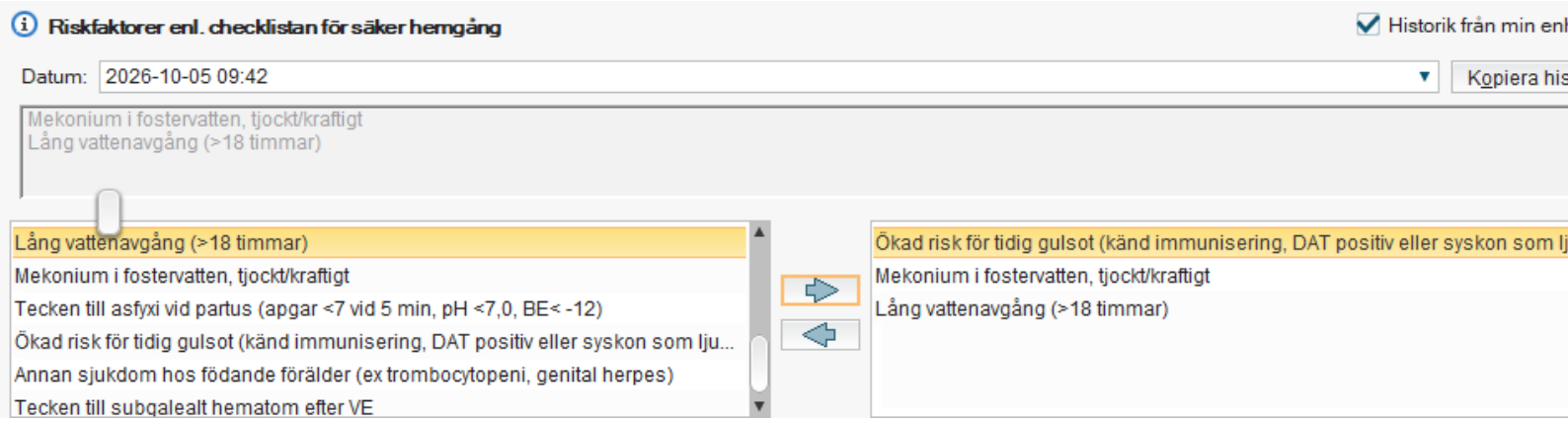
- Bilirubinkurvan visar olika referenser beroende på gestationsålder. Du behöver därför inte ange riskkurva vid prematuritet, om det är den enda riskfaktorn.

- Först behöver graviditetsvecka och dagar dokumenteras:
  - Efterskötning nyfödd
  - Eller lägg till sökorden i valfri mall
  Är sökorden redan ifyllda sedan tidigare behöver dessa inte fyllas i på nytt.

- Riskkurva bilirubin anges genom att använda sökordet Riskkurva bilirubin i barnets journal:

- Det finns fält i kurvan för blodgrupp och DAT, möjlighet att fylla i dessa kommer i en senare version under 2027. DAT-positivitet ska tydliggöras genom att uppdatera riskfaktorerna i Journaltabell nyfödd. Se till att även tidigare risker fylls i på nytt genom "kopiera historik" för att inte skriva över tidigare svar.

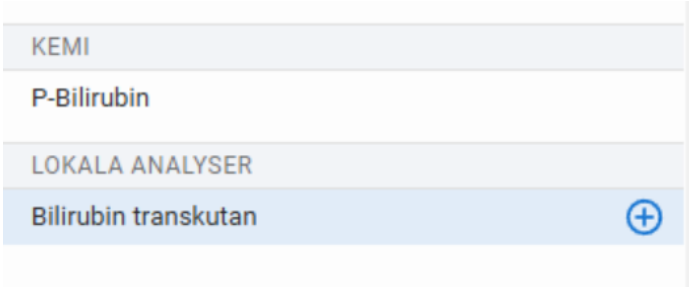

- Öppna Bilirubinkurvan från Meny

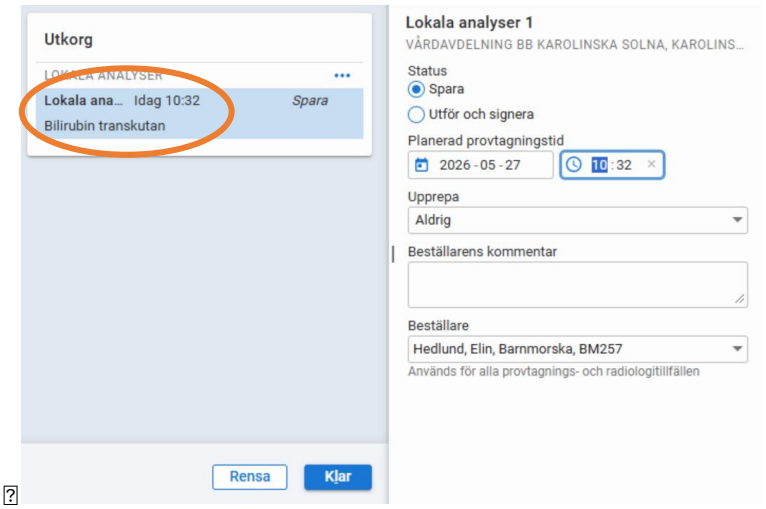
För att registrera värden som visas i Bilirubinkurvan, följ stegen nedan.

11.2 Transcutant bilirubin

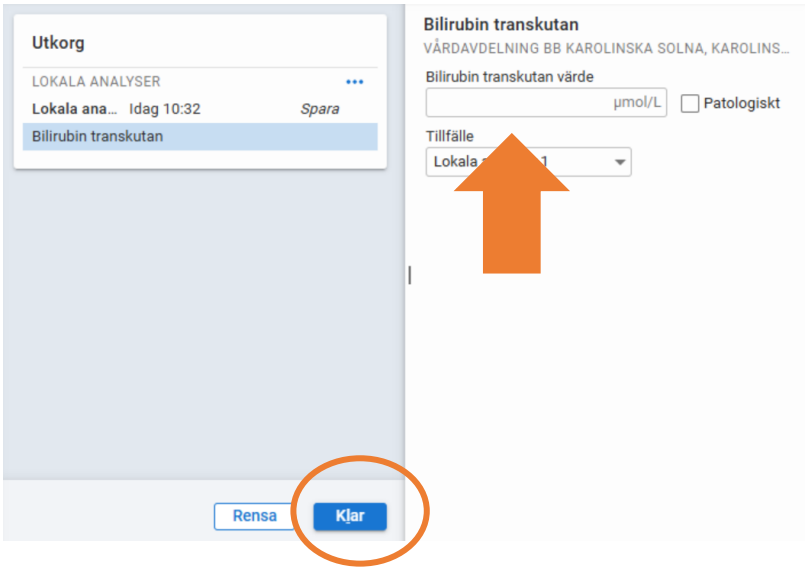
- Gå till Beställning via Meny
- Sök "bil" och välj Lokala analyser – Bilirubin transkutan med plustecknet

- Fyll i datum och tid
- Dubbelklicka på analysen i utkorgen och fyll i värdet för att det ska visas i bilirubinkurvan.

- Tryck på klar när du har fyllt i värdet.

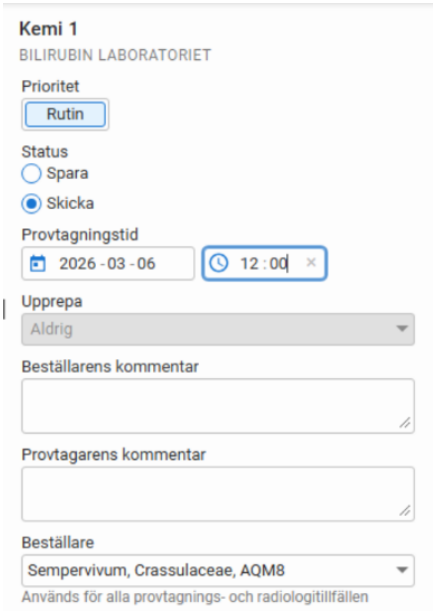

- Nu syns värdet som en grön triangel i bilirubinkurvan

11.3 Serum bilirubin

Beställ P-Bilirubin i Take Care och skicka som tidigare.
Du behöver registrera svaret från Take Care i Cosmic Birth på detta sätt för att det ska synas i Bilirubinkurvan.

- Gå till Beställning via Meny
- Sök “bil”, under rubrik Kemi - välj P–Bilirubin med plustecknet
- Fyll i provtagningstid och välj alternativ skicka, tryck sedan på Klar.

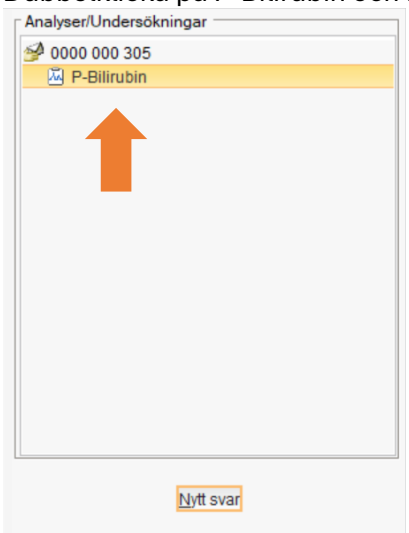

- Gå sedan in via meny till Manuell inmatning av svar

- **Endast i utbildningsmiljön**: Under beställande enhet - Välj alla. Under beställare - Välj Alla. Klicka på uppdatera. (I verkligheten finns din användare knuten till rätt enhet och då behöver detta steg inte göras)

- Välj remiss med typ: Klinisk kemi i listan Beställningar

- Dubbelklicka på P-Bilirubin och fyll i värdet från Take Care

  - Klicka på OK så stängs rutan manuell inmatning av svar
  - Spara sedan längst ned i högra hörnet
  - Nu syns värdet som en blå cirkel i bilirubinkurvan

11.4 Ljusbehandling

- Registrera start och stopp av “Ljusbehandling av nyfödd” som en aktivitet i Att göra - patient.
- Starttiden för ljusbehandlingen visas i Bilirubinkurvan.
- Ljusbehandlingstiden visas som ett gult/orange fält i Bilirubinkurvan

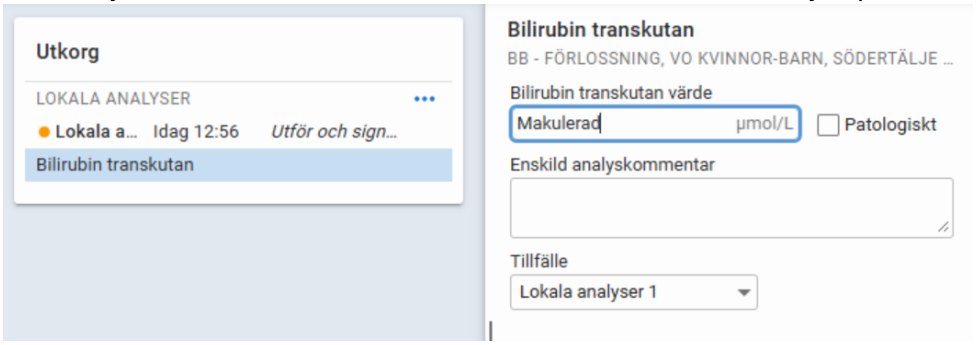
11.5 Utbytestransfusion (blodbyte)

Dokumenteras inte i Cosmic Birth (även om möjligheten finns).

11.6 Ändra eller makulera bilirubin

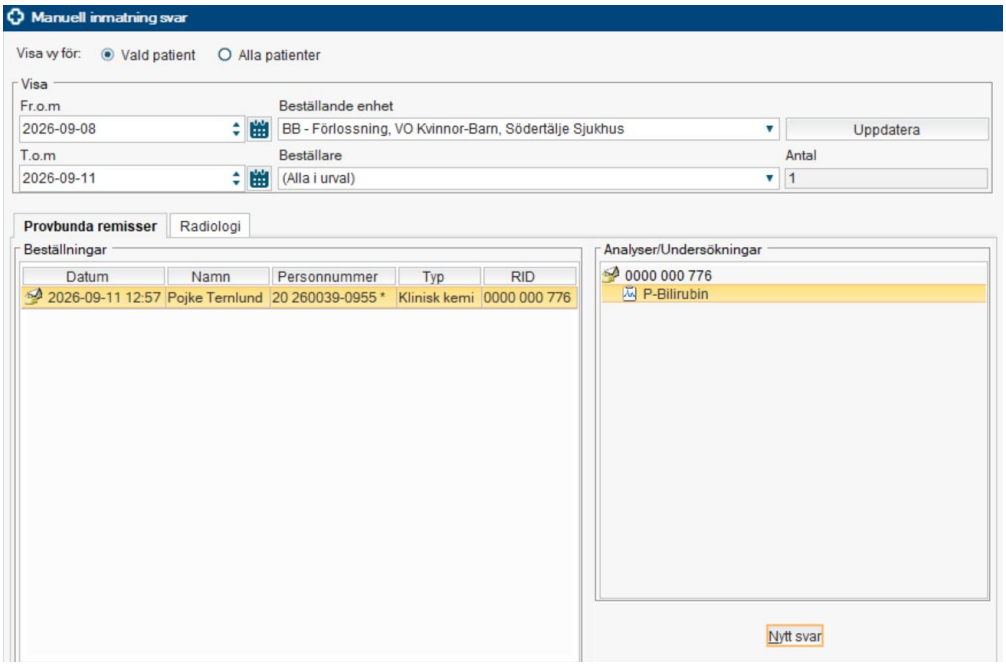
11.6.1 Ändra transcutant värde

- Du ändrar ett transcutant bilirubinvärde genom att göra en ny beställning på exakt samma provtagningstid som det felaktiga värdet.
- Skriv det nya värdet alternativt “Makulerad” i rutan för värde och tryck på Klar

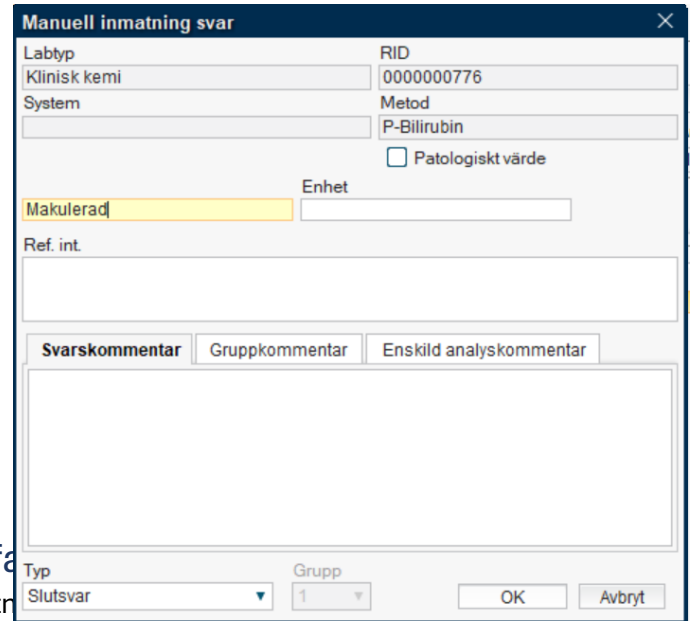

11.6.2 Ändra p-bilirubin

- Markera aktuellt prov och klicka på Nytt svar

- Skriv det korrekta värdet. Om det var fel tid eller fel patient skriver du Makulerad i rutan och klicka OK

12 Vårdsammanfa

Gör en vårdsammanfattn

- Barnmorska/sjuksköterska: använd journalmall Nyfödd vårdsammanfattning.
- Eventuell tillmatning dokumenteras så som status är vid hemgång
- BVC önskar att pox, PKU och OAE kopieras in om det är utfört

13 Barnet vårdas på neonatalavdelning

- Så länge den födande föräldern är inlagd på samma sjukhus är barnet inskrivet och placerat på samma avdelning som den födande under plats Annan avdelning

- För att nå anteckningar från förlossningen när du är inloggad på neo behöver du söka i mappträdet på den enhet som förlossningen tillhör
- När förälder och barn är utskrivna i Cosmic Birth skapas Vårdkontakt Administrativ åtgärd skapad för dagens datum. Det gäller för punktvis dokumentation som pox, PKU och OAE. Dessa skriver du i journaltabell Nyfödd.

14 Utskrivning

Avsluta vårdtillfället för barnet genom att:

- Högerklicka på patientens namn i Enhetsöversikten och välj Avsluta vårdkontakt
  eller
- Använd knappen Avsluta kontakt längst ner till höger i Enhetsöversikten
  eller
- Meny -> In- och Utskrivning

15 Ordlista

ATT GÖRA - PATIENT	Checklista med aktiviteter
ENHETSÖVERSIKT BMM	MVH-liggaren
ENHETSÖVERSIKT SLUTENVÅRD & S-MVC	Beläggningslista
HÄLSOÄRENDE GRAVIDITET	Håller ihop alla journalanteckningar för denna graviditet (journaltext, tabeller, CTG, partogram och UL)
INKORG SVAR	Ovidimerade svar för samtliga specialiteter och svarsmottagare
JOURNALREFERENS	Länkar till olika tillfällen i Journaltabeller, CTG och Ultraljud
JOURNALTABELL	Tabell för mätningar, undersökningar och observationer
PATIENTLISTEN	Överst i journalen. Sökruta för personnummer och namn. Visar patientbunden information i form av ikoner
PATIENTÖVERSIKT	Visar information som följer patienten.
PRIVAT VÅRDBEGÄRAN	Egenremiss. Patient som söker själv
TOOL TIP	Att hålla med muspekaren över ett område för att få mer information (ha tålamod)
VÅRDBEGÄRAN	Remiss från en vårdgivare till en annan
VÅRDKONTAKT	Besök
VÅRDTILLFÄLLE	Inläggning
VÅRDÅTAGANDE	Besök som är kopplat till en remiss från annan vårdgivare
WIDGET	Informationsruta i patientöversikten
ÖVERSIKTSDOKUMENT	Samlar information från hela journalen baserat på sökord, det senast dokumenterade ses först

16 Kortkommandon

Utvalda kortkommandon. finns i Rutindokument Cosmic Birth.

Tangentbordskombination	Beskrivning
Ctrl + F11	Sätter fokus på sökfältet och rensar **Patientlisten** på Information.
Ctrl + J	Öppnar fönstret **Journal**
Ctrl + N	Skapar ny anteckning
Ctrl + "+"	Zooma in
Ctrl + "-"	Zooma ut
Alt + I	Signera
Ctrl + Shift + X	Öppnar upp vyn **Tillväxtkurva**
Alt + A	Öppnar fönstret **Att göra – Patient**
Alt + Shift + Nedåtpil	Flyttar markören till nästa sökord
Alt + Shift + Uppåtpil	Flyttar markören till föregående sökord

17 Felsökning

PROBLEM	LÖSNING
Jag hittar inte rätt journalmallar	Se till att du är inloggad på rätt enhet.
Jag har skapat en ny journaltabell men det fanns redan en med samma namn	Makulera den senast skapade journaltabellen
Kan jag lägga till sökord när jag dokumenterar?	Ja, det går att lägga till sökord i alla mallar. Använd plussymbolen bredvid valfritt sökord. Det går inte att lägga till sökord i en signerad anteckning.
Det går inte att lägga till Aktiviteter	Vårdkontakt saknas. Skapa ny vårdkontakt via meny.
Det går inte att skriva journal	Vårdkontakt saknas. Skapa ny vårdkontakt via meny.
Jag har skrivit in värden i Patientöversikten, varför ser jag dem inte i journalen?	Kopplingen mellan Patientöversikt och Journal är enkelriktad, där värden i journalen visas i Patientöversikten men inte tvärtom. Du ska därför inte dokumentera värden i Patientöversikten.
Jag kan inte öppna Bilirubinkurvan	Kontrollera att gestationsålder i veckor och dagar är ifyllt.

Lathund: Neonatal hyperbilirubinemi

1 TRANSCUTANMÄTNING AV BILIRUBIN (TcBili)

Hur: På panna eller sternum. Mätning i blöjregionen rekommenderas inte.

När:

• Kontrollera första TcBili vid 24–48 tim ålder (tidigare vid synlig gulsot eller känd immunisering) alternativt innan hemgång på alla barn före 24 tim ålder.

• **Ej under pågående fototerapi.** TcBili bör användas tidigast **18–24 timmar efter avslutad fototerapi** (risk för falskt för lågt TcBili innan).

Kontrollera med blodprov om TcBili-värden är:

• **>250 µmol/L** (ökad risk att värdet skiljer sig mer från S-bilirubin).

• **Över behandlingsgränsen eller nära behandlingsgränsen** (<50 µmol/L från behandlingsgränsen).

■ Mätningar före 12 tim ålder kan ge osäker prognos och därför behövs aktiv uppföljning med ny TcBili vid 24–48 tim ålder eller fråga efter synlig gulsot om barnet är hemma.

■ Synlig gulsot första 24 timmarna ska alltid handläggas skyndsamt.

■ Använd alltid samma mätmetod vid upprepade prov: antingen via sjukhusets lab eller blodgasmätare (variationer existerar mellan olika metoder).

2 TOLKNING AV BILIRUBINNIVÅER

Räkna ut stegringstakten och avståndet till fototerapi-gränsen. Konsultera sedan Bilaga 3 för fortsatt planering.

OBS Bilaga 3 gäller bara barn som INTE fått fototerapi

Strukturera handläggningen med hjälp av de fyra grundläggande frågorna:

1. Finns ökad risk att behöva fototerapi?

- Syskon (eller förälder) som fick fototerapi som nyfödd?
- DAT positivt?
- GA 35+0–38+6?
- Moder från Sydostasien?
- Sugklocka?
- Känd hereditet för annan hemolytisk sjukdom?

☞ **Tidigarelägga nästa kontroll (inom intervallet)**

2. Finns ökad sårbarhet för neurotoxicitet?

- Immunisering eller annan känd hemolytisk sjukdom.
- GA <38 veckor. Ju lägre GA, desto högre risk.
- Lågt albumin
- Svårt sjukt barn
- Sepsis

☞ **Använd riskkurva vid immunisering (DAT positivt) eller annan hemolytisk sjukdom och i samråd med barnläkare**

3. Hur långt under behandlingsgränsen ligger värdet (avståndet från bilirubinvärdet till fototerapigränsen) eller har gränsen för fototerapi passerats?

4. Vad är stegringstakten?

- Stegringstakt ≥5 µmol/L/tim första dygnet eller ≥3,5 µmol/L/tim därefter kan vara tecken på hemolys.

☞ **Kontroll av DAT, om ej tidigare utfört**

- Vid brant lutande kurva, det vill säga hög stegringstakt, behöver tidsintervallet till nästa kontroll kortas.

3 FOTOTERAPI

Start:

- Beslut på fototerapi ska baseras på ett blodigt värde.
- Profylaktisk ljusbehandling är inte indicerat.
- Positiv DAT betyder att antikroppar finns, men immuniseringen kan vara mild eller passiv och behöver inte alltid behandlas.

Hur:

- Exponera så stor del av barnets hud som möjligt samtidigt som barnets ögon måste skyddas.
- Följ daglig vikt och intensifiera amning eller tillmata barnet på vida indikationer under pågående fototerapi (fototerapi medför ökade vätskeförluster från tarmen).
- Intermittent fototerapi rekommenderas. Behandla med fototerapi i perioder om 2–6 timmar med pauser för skötning och amning/tillmatning.

Slut:

- **"Släckgräns = tändgräns".** Fototerapi kan avslutas när bilirubinvärdet ligger under fototerapigränsen när behandlingen påbörjades.

Bilirubin kontroll efter avslutad fototerapi:

- Fototerapi påbörjad <48 tim ålder eller DAT-positiv: 6–12 timmar efter samt dagen efter
- Fototerapi påbörjad >48 tim ålder och DAT-negativ: dagen efter

Källa: Nationell riktlinje för neonatal hyperbilirubinemi 2025 (https://neo.barnlakarforeningen.se/riktlinjer-vardprogram/)